

Príhovor pri príležitosti uvedenia knihy *Slovenské zdravotníctvo v post-covidovej ére 2020–2025–2030* do života

Hoci aktuálna publikácia, ktorú dnes uvádzame do života, má ambíciu predstaviť víziu zdravotníctva do roku 2030 v post-covidovej ére, vrátil by som sa ešte predsa trochu do minulosti, konkrétne do obdobia prijímania Zajacovej (a samozrejme spol.) reformy. Bol vtedy tiež október, roku 2004, kedy NR SR po vete prezidenta Gašparoviča opätovne schválila šesticu reformných zdravotníckych zákonov. Už vtedy som pracoval v INEKO a mal som na starosti projekt HESO, v rámci ktorého odborná verejnosť hodnotila a vyjadrovala sa k navrhovaným a prijímaným opatreniam vlády, parlamentu a verejných inštitúcií.

V polovici roka 2005 sme odborníkov poprosili, aby zhodnotili jednotlivé reformy vtedy reformného tигра - Slovenska. Reforma zdravotníctva síce nedosiahla najvyšší rating (predbehli ju...), ale bolo dôležité, že bola hodnotená pozitívne.

Odborníci hodnotili v máji 2005 v rámci projektu HESO aj nasledujúce reformy súčasnej vlády:

PORADIE PODĽA RATINGU (prínosu k sociálno-ekonomickému rozvoju krajiny)	RATING [-300; 300]	Miera súhlasu [-3; 3]	Koeficient dôležitosti %
Stabilizácia verejných financií	171,5	2,28	75,1
Daňová reforma	160,4	2,09	76,9
Reforma trhu práce	122,4	1,77	69,1
Dôchodková reforma	120,7	1,55	77,9
Reforma riadenia verejných financií	114,4	1,78	64,2
Reforma sociálnych dávok	80,9	1,33	60,7
Reforma verejnej správy (vrátane fiškálnej decentralizácie)	76,2	1,16	65,7
Reforma zdravotníctva	73,2	0,99	74,0
Reforma súdnictva	62,7	0,94	66,5
Zmeny v polícii	40,4	0,81	49,6
Zmeny v Slovenskej televízii (STV)	26,6	0,74	36,0
Reforma školstva	-6,2	-0,09	71,4
Pozn.: rating = miera súhlasu x koeficient dôležitosti x 100			
Zdroj: INEKO			

Dokonca vtedajšia reformná nálada v odbornej (treba povedať, že nezdravotníckej) verejnosti velila kritizovať vtedajšiu nedokončenú reformu zdravotníctva, ktorá musela prijímať aj kompromisné návrhy oslabujúce pôvodné predstavy o reforme zdravotníctva, skôr sprava (dnes málo predstaviteľné...)

Teraz si dovoľím krátko zacitovať z dobového hodnotenia zdravotníckej reformy z roku 2005:

„Rozhodnutie o zavedení priamych platieb za liečbu (diagnózu) bolo presunuté na budúcu vládu. Tento fakt je podľa mnohých respondentov projektu HESO jedným z najväčších nedostatkov reformy, pričom sa týmto spôsobom spomaľuje tiež vstup nových hráčov na zdravotnícky trh. Je škoda, že sa nevyužil potenciál presadiť a implementovať aj túto zmenu, nakoľko v prípade odlišnej konštelácie vládnej koalície po voľbách v roku 2006 existuje riziko, že

sa reforma zdravotníctva bude uberať iným smerom (napísané s malým „s“). Navyše v minulosti chýbal na Slovensku a ani momentálne nie je ponúkaný (okrem Zajacovej reformy) alternatívny koncept smerovania slovenského zdravotníctva porovnateľnej komplexnosti a kvality."

Strih a skok do súčasnosti – október 2021

Veľa sa toho v tomto smere nezmenilo... Na jednej strane je to smutné, na druhej strane tu však zostal doposiaľ nevyužitý potenciál a Zajacovou reformou položené fundamenty, na základe ktorých funguje slovenské zdravotníctvo doteraz. Bohužiaľ, rokmi bola reforma zdravotníctva ohlodávaná rôznymi deformátormi a „okrášľovaná“ nekompatibilnými úpravami, a tak dostala trhliny a šrámy, z ktorých sa mnohé ani dnes neopravujú, ba naopak hrozí, že sa prehĺbia.

A tu na scénu prichádzajú architekti a stavebníci Pažitný – Zajac, aby posúdili, aký je technický stav budovy zdravotníctva, aká je jej statika, ako kvalitne a ekonomicky účelne sa v nej osadenstvu býva, čo treba opraviť, dostavať a čo prispôbiť na nové skutočnosti a výzvy vyplývajúce z meniaceho sa sveta. Samotní autori píše, že „*je kľúčové, aby sme slovenskému systému vrátili identitu (čím je) a víziu (kam ide)*". Absolútne súhlasím. Dom reformy zdravotníctva treba zrenovovať, dokončiť, nastaviť jeho fungovanie na aktuálne trendy a stav poznania, a nie ho búrať.

A že to Peter Pažitný a Rudolf Zajac navrhujú na základe protrhových a proklientských riešení, manažovanej konkurencie, súťaže na trhu, pluralite a neboja sa otvárania tém definovania zákonného nároku a spoluúčasti pacientov, tak to je mi veľmi sympatické.

Ďakujem vám páni!

A vám dámy a páni za pozornosť.

Dušan Zachar, INEKO

Bratislava, 27.10.2021